ZAPRASZAMY DO MUZEUM NOWOCZESNOŚCI
ul. Knosały 3b, 10-015 Olsztyn, tel. 89 521 27 41

PONIEDZIAŁEK-CZWARTEK: 11:00-17:00
SOBOTA NIEDZIELA: 11:00-18:00
PIĄTEK: MUZEUM NIECZYNNE

Grupy zorganizowane prosimy o rezerwację: tel. (89) 521 27 41, e-mail: muzeum@mok.olsztyn.pl

WSTĘP WOLNY

---

8 czerwca (sobota) godz. 16:00-19:00
Park Centralny przy Muzeum Nowoczesności

ŁYNA: LUWR CZY ŚMIETNIK?

Razem ze „Skorpeną" i mieszkańcami miasta bierzemy się za dogłębne czyszczenie Łyny!
Tworząc wystawę wyłowionych „skarbów", wymyślimy rzeczne opowieści,
wspólnie rozszyfrowując historie zaklęte w porzuconych przedmiotach.
Podczas spaceru z **Rafałem Bętkowskim** poznamy rolę Łyny w dziejach Olsztyna,
a na wycieczce z ornitologiem przyjrzymy się dzikiemu ptactwu buszującemu w szuwarach.
Najmłodszych zapraszamy na ekologiczne warsztaty,
a aktywnych do mini-spływu wodnym kręgosłupem naszego miasta!
Organizacja: Miejski Ośrodek Kultury, Akademicki Klub Płetwonurków „Skorpena"
Współorganizacja: Fundacja „Albatros", Splywamy.pl,
Oddział Warmińsko-Mazurski PTTK w Olsztynie, WOPR Województwa Warmińsko-Mazurskiego

1 lipca (poniedziałek) godz. 17:00
Zajezdnia trolejbusowa, ul. Knosały

HISTORIA OLSZTYŃSKICH TROLEJBUSÓW

Wyparte z historii miasta, dziś właściwie zapomniane: olsztyńskie trolejbusy.
Wystawa autorstwa **Rafała Bętkowskiego** i **Artura Sobieli** przypomni nam czasy,
kiedy Olsztynianie mogli korzystać z trzech środków komunikacji miejskiej.
A wszystko to odbędzie się w miejscu najbardziej ku temu odpowiednim.
Zajezdnia w nowej odsłonie zaprasza pierwszych zwiedzających!

25 lipca (czwartek) godz. 17:00
Muzeum Nowoczesności

EKSPONAT OLA 1: FN 1910 BROWNING

Opowieść o tym, jak mały przedmiot wpłynął na dzieje świata.
Zrodzone z pasji konstrukcje Johna Mosesa Browninga
stały się wbrew jego intencjom ulubionymi narzędziami zamachowców.
O roli browninga w historii XX wieku opowie **Jacek Moczulski**.

---

biuletyn redaguje zespół MUZEUM NOWOCZESNOŚCI
MIEJSKI OŚRODEK KULTURY W OLSZTYNIE
ul. Dąbrowszczaków 3, 10-538 Olsztyn, tel. 89 522 13 72 (centrala)
mok.olsztyn.pl

MIEJSKI OŚRODEK KULTURY W OLSZTYNIE

BIULETYN
MUZEUM NOWOCZESNOŚCI

Nr 34 | OLSZTYN | CZERWIEC 2019

Dzieje dekomunizacji olsztyńskich ulic sięgają daleko wstecz, ponieważ już w 1956 roku nastąpił pierwszy tego rodzaju akt, będący faktycznie „destalinizacją" przestrzeni publicznej w Olsztynie. Pozbyto się wówczas z miasta nazw ulic Józefa Stalina i Stalingradzkiej, zastępując je kolejno mianami Dąbrowszczaków i Jagiellońskiej. Dekomunizacja związana z upadkiem Polskiej Rzeczpospolitej Ludowej rozpoczęła się natomiast w Olsztynie już 30 listopada 1989 roku, kiedy to wprowadzono nazwę ulicy Józefa Piłsudskiego, eliminując tym samym dotychczasową nazwę „Zwycięstwa", konotując ją najwyraźniej wyłącznie ze zwycięstwem oręża radzieckiego. Rok później (20 IX 1990) pozbyto się z kolei patronatów Juliana Marchlewskiego i Władysława Gomułki. Nazwa tej ostatniej ulicy (dzisiejsza główna arteria Jarot, ulica Wilczyńskiego) funkcjonowała zresztą na planach miasta i w urzędowych księgach bardzo krótko, bo niecałe 8 lat.

Zasadniczy akt dekomunizacji ulic w Olsztynie rozegrał się 20 marca 1991 roku. Wtedy zniknęły z nazewnictwa miejskiego ulice: Kaliningradzka (ta raczej w ramach odwetowej „derusyfikacji"), Zbigniewa Kozłowskiego, Wincentego Rzymowskiego, Jakuba Prawina i Lucjusza Dury. Trzy ostatnie ulice funkcjonowały w przestrzeni miejskiej jeszcze krócej niż pamiętna ulica Gomułki, z tym, że ich nazwy zdążyły ozdobić elewacje wybudowanych tam bloków mieszkalnych. W miejsce ich patronów uhonorowano filozofów i pisarzy związanych z wschodniopruską historią: Immanuela Kanta, Johanna Gotfrieda Herdera i Ernsta Wiecherta.

Tego samego 20 marca 1991 roku zniknęły również nazwy placów Marcelego Nowotki i Karola Świerczewskiego, zastąpione kolejno Placem Konsulatu Polskiego i Targiem Rybnym. Zdekomunizowano wówczas również dwa parki miejskie: Park Czynu Partyjnego za swojego patrona otrzymał Janusza Kusocińskiego, a Park im. Prawina stał się po prostu Parkiem Zamkowym.

Na tym jednak nie zakończono. 4 czerwca 1993 roku kolejny plac – Armii Czerwonej – stracił swoją dotychczasową nazwę. Ulica 22 Lipca stała się z kolei ulicą 11 Listopada, co miało podkreślić symboliczne i zarazem ostateczne odcięcie się od problematycznego dziedzictwa PRL, a zarazem stanowiło powrót do krótkiego funkcjonowania tej nazwy bezpośrednio po zakończeniu wojny w 1945 roku.

Kłopot w tym, że z rozpędu eliminowano również patronów jako żywo niezwiązanych z dziedzictwem KPP, PPR i PZPR takich jak Ludwik Waryński czy Patrice Lumumba (ulica jego imienia zniknęła wraz z uchwałą z 1 grudnia 1993 roku). Radziecki kosmonauta Jurij Gagarin również przestał być patronem, a w 1998 roku z listy placów miejskich zniknął również Plac Wolności, najwyraźniej utożsamionej z obcą niewolą, a nie potraktowanej jako pojęcie uniwersalne.

Kwestia siódmej już fali dekomunizacji w przestrzeni miejskiej Olsztyna powróciła po prawie 20 latach, kiedy to 29 grudnia 2017 roku postanowiono wyeliminować nazwy ulic: Władysława Hibnera, Dąbrowszczaków, Hanki Sawickiej, Zygmunta Berlinga, Piotra Diernowa, Wincentego Pstrowskiego, a także lokalnych patronów: Juliusza Malewskiego, Mariana Gotowca i prof. Stefana Poznańskiego. Ulicy Hibnera nadano nazwę Pasymskiej, choć przed wojną miano Passenheimer Strasse nosiła inna z ulic Kolonii Mazurskiej – Opolska. Naczelny Sąd Administracyjny nie podzielił jednak częściowo zdania urzędników Instytutu Pamięci Narodowej, radnych oraz wojewody warmińsko-mazurskiego, kwalifikujących hurtowo wymienione wyżej osoby i zbiorowości jako „komunistów" i nakazał utrzymać nazwy ulic Dąbrowszczaków, Pstrowskiego i prof. Poznańskiego.

Do Muzeum Nowoczesności trafiła dzięki jednemu z darczyńców tablica z nazwą ulicy, która tym samym pojawia się i znika w przestrzeni miejskiej – ulicy Pstrowskiego. Przy tej okazji ponawiamy apel o przekazywanie nam podobnych eksponatów. Szyldy z likwidowanymi nazwami ulic często giną bezpowrotnie, zamiast trafiać do muzealnych zbiorów. Po latach stanowią kolekcjonerski rarytas, a nade wszystko cenny zabytek, świadczący o rozwoju miasta oraz burzliwych, nierzadko rewolucyjnych zmianach społecznych i ideologicznych, które cyklicznie dają znać o sobie. [AS]